

Joachim Otto Zachar. Henr. Balcke

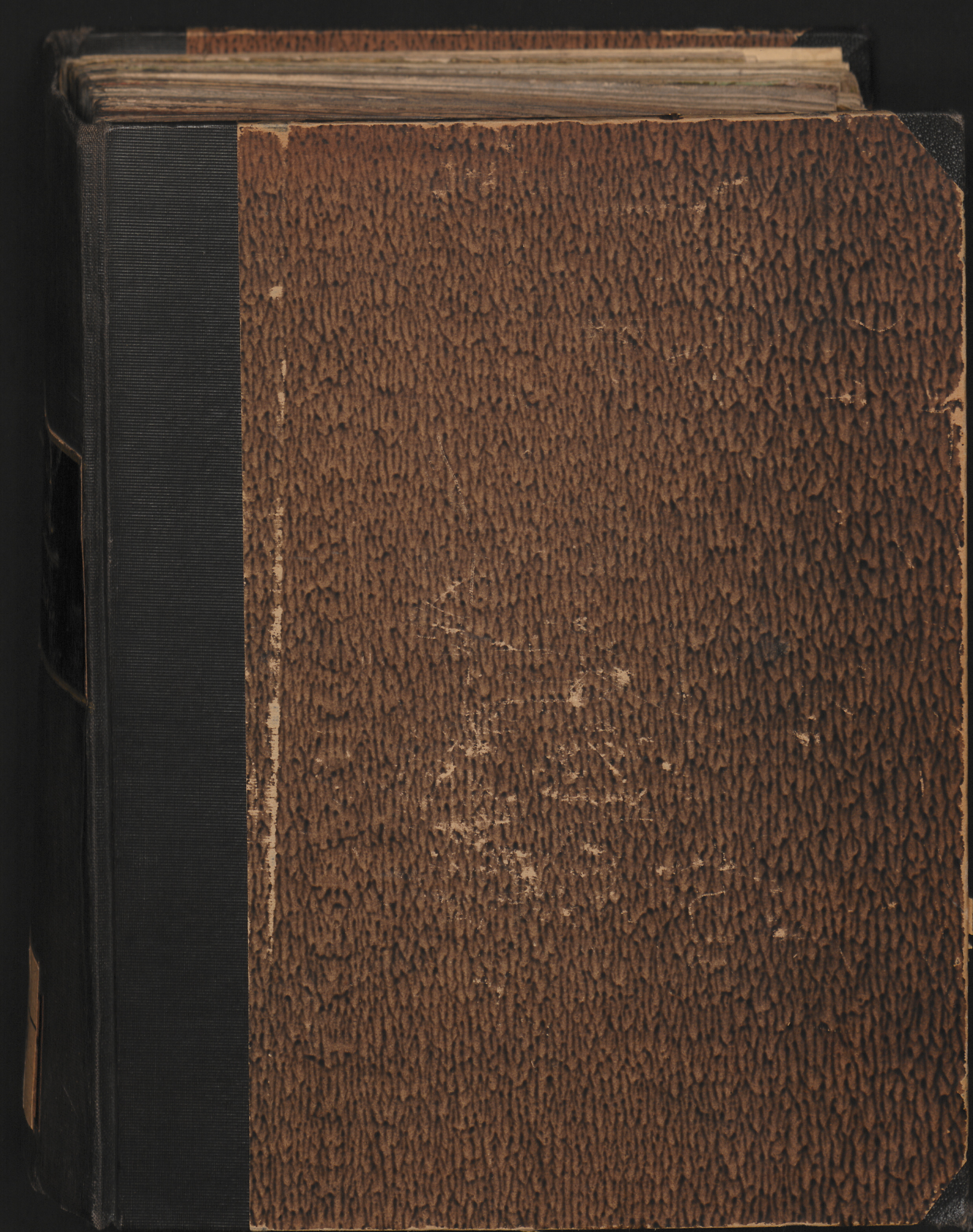
Theses Logicae

Gustrovii: Lembkius, [1706]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn832083291>

Druck Freier Zugang

DK-9453 (1)

21a
THESES
LOGICAE,

QUAS
DIVINA BENEDICENTE
GRATIA

IN
SCHOLA ILLUSTRIS,
QUÆ EST GUSTROVII,
ADVENTILANDUM
PUBLICE PROPOSUIT

D. XVII MARTII
A. MDCCVI.

JOACHIM. OTTO
RECTOR,

RESPONDENTE

ZACHAR. HENR. BALCKE,
TABELA MECKLENB.

✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿✿
GUSTROVII,

Typis JOHAN. LEMBKI, Typographi.

86
LUTHERANUM,

PRINCIPE

OLO

DO,

TERRAE

ICAE,

E GENTIS

SI, COMITE

ROSTOCHII

ASTAE,

O

ENTISSIMO

E SACRA,

M. DCCXVII.

E,

Progr

que in medium prodibunt, contra
Juvenes quidam
Oratiunculis suis
in Auditorio n
cembr. A. MDCCII. horis ante

HARDUS PHILIPPUS

De corruptione hujus Seculi,

EL HENRICUS SIE

ffitate, quâ Scholæ tenentur, j
adversus errores fidei

STOPH. FRIDER. MANI

fferentismi appellatione, tam v
significatio

NNES LAURENTIUS

De hominum recens indiffere

CUS VALENTINUS T

sione hominum, maximè Pol

NNES PETRUS NEU

obligatione hominis ad notiti

IAEL HENRICUS CU

atione ad notitiam specialem

TAVUS ERICUS FORSMANDEN, SECHM. POM.

one ad veritatem cœlestem contra adversarios defendendam,
erroresque fidei rejiciendos.

US CHRISTIANUS HELWIG, Berol. March.

sione hominis, non à voluntatis emendatione, sed ab intelle-
ctus informatione, incipiente.

NNES LAURENTIUS K NEGENDORFF, Güstrov.

conjungendâ cum pietate, simul gratias acturus SERENISSIMO

NUTRITIO & omnibus præsentibus, carmine Germ.
roni Magni, literarum Promotores atque Fautores optimi

VIRO
NOBILISSIMO, AMPLISSIMO, ATQVE
CONSULTISSIMO

Dn. JOACH. NESEN.
SYNDICO CIVITATIS GUSTRO-
VIENSIS GRAVISSIMO.

*PATRONO ATQVE EVERGETÆ SUO MAXI-
ME SUSPICIENDO,*
ut &

VIRO

PLURIMUM REVERENDO, CLARISSIMO
ATQVE DOCTISSIMO

Dn. MARTIN. BALCK.
PASTORI DE ECCLESIA JABELENSI
MERITISSIMO,

PARENTI SUO OPTIMO

OMNIq̄, PIETATIS CULTU PROSEQUENDO,
HAS QUALESUNq̄ THESESES
*TANQUAM STUDIORUM SUORUM PRIMI-
TIAS IN GRATÆ PIÆq̄ve MENTIS SIGNUM
CUM VOTO OMNIS SALUTIS & LONGIO-
RIS VITÆ,*

*EA QUA FAS EST PARENDI SEMPER VO-
LUNTATE OFFERT & CONSECRAT*

RESPONDENS

IMMANUEL!

CAP. I.

De perceptione & cogitationum differentia.

I.

Prima disciplina, quam omnes homines supponunt, quâque se differre credunt a brutis, est *Logica.*

II.

Sive enim numerum inire velimus, qui ab unitate progreditur in multitudinem, sive res inter se comparare, aut unum ex altero concludere, opus est *Logica* s. aliquo discursu rationis intra cogitationes.

III.

Verfatur quippe *Logica* circa rationem, adeoque circa cogitationes nostras, unde fluant & quales sint.

IV.

Ea enim est natura mentis humanæ, ut dum in continuis verfatur cogitationibus, etiam judicare soleat de iisdem, quantum nimirum variant in

A 2

re-

82
ATHERANUM,

PRINCIPE

OLO

DO,

TERRAE

ICAE,

E GENTIS

GI, COMITE

ROSTOCHII

ASTAE,

O

ENTISSIMO

E SACRA,

M. DCCXVII.

AE,

Progr

que in medium prodibunt; cont
Juvenes quidam
Oratiunculis suis
in Auditorio n
cembr. A. MDCCII. horis ante

HARDUS PHILIPPUS

De corruptione hujus Seculi,

EL HENRICUS SIB

ffitate, quâ Scholæ tenentur, j
adversus errores fidei

STOPH. FRIDER. MANI

fferentismi appellatione, tam v
significatio

NNES LAURENTIUS

De hominum recens indiffere

CUS VALENTINUS T

sione hominum, maximè Pol

NNES PETRUS NEU

obligatione hominis ad notiti

IAEL HENRICUS CU

atione ad notitiam specialem

TAVUS ERICUS FOR

one ad veritatem cœlestem contra adversarios defendendam,
erroresque fidei rejiciendos.

US CHRISTIANUS HELWIG, Berol. March.

sione hominis, non à voluntatis emendatione, sed ab intelle-
ctus informatione, incipiente.

NES LAURENTIUS K NEGENDORFF, Güstrov.

conjungendâ cum pietate, simul gratias acturus SERENISSIMO
NUTRITIO & omnibus præsentibus, carmine Germ.

roni Magni, literarum Promotores atque Fautores optimi

rerum cognitione, quo ordine se excipi-
ant & quam veræ sint.

V.

Vocantur etiam cogitationes *conceptus*,
dum rem concipiunt & comprehendunt,
& *idea* s. *species intelligibiles*, dum intra
mentem velut videntur sub imagine qua-
dam.

VI.

Atque dum oportet cogitationes esse
de aliquo, sequuntur etiam illæ ipsam per-
ceptionem rei, ubi *vel* res absolute & sim-
pliciter spectatur, sicut nude imago rei in
mente relinquitur, quæ spectata fuit, *vel*
aliqua conceptuum fit comparatio, unde
rem affirmes aut neges in propositione,
vel unum ex altero concluditur ad majo-
rem scientiam, unde *Syllogismus*.

VII.

Vocantur hæ vulgo tres mentis opera-
tiones; neque enim affirmare aut negare
prius licet, quam scias, quid sit, multo mi-
nus concludere prius poteris, quam con-
stet tibi de propositione quadam.

VIII.

Suggeruntur verò nobis cogitationes
vel a sensu, vel a ratione, unde omnino
fluit,

fluit, quicquid in se volvunt cogitationum fluctus. Sequitur tamen ratio sensum, dum non prius licet v. g. dividere aut componere, quam perceperis, quidnam sit.

IX.

Sensus rem adesse indicat & percipit, Ratio super illam reflectit, ut ipse etiam scias, quid cogites, remque sicut est, distinguas.

X.

Sunt vero conceptus alii *directi*, alii *reflexi*: Illi sunt, qui ad rem ipsam quidem diriguntur, sed sine sensu proprio, da man selbst nicht weiß / was man gedendct / sicut accidit infantibus, dormientibus, ægrotis, furiosis atque iis, qui extra se velut rapiuntur, similesque sunt illis radiis, qui fenestram transeunt, adeoque evanescere videntur: *Hi* sunt, ubi mens velut ad se ipsam redit, ipseque nosti, quid cogites, sicut radii ad solem redeunt, quando in solidum objectum incidunt, sequere velut ipsos illustrant, quales conceptus omnes sunt *ingenii & iudicii*, quibus ad scientiam progreditur mens humana per compositionem & divisionem, non igna-

A3

ra

82
ATHERANUM,

PRINCIPE

OLO

DO,

TERRAE

ICAE,

E GENTIS

GI, COMITE

ROSTOCHII

ASTAE,

O

ENTISSIMO

E SACRA,

M. DCCXVII.

AE,

Progr

que in medium prodibunt; cont
Juvenes quidam
Oratiunculis suis
in Auditorio n
cembr. A. MDCCII. horis ante

HARDUS PHILIPPUS

De corruptione hujus Seculi,
EL HENRICUS SIB
ffitate, quâ Scholæ tenentur, j
adversus errores fidei

STOPH. FRIDER. MANI

fferentismi appellatione, tam v
significatio

NNES LAURENTIUS

De hominum recens indiffere

CUS VALENTINUS T

sione hominum, maximè Pol

NNES PETRUS NEU

obligatione hominis ad notiti

IAEL HENRICUS CU

atione ad notitiam specialem

TAVUS ERICUS FOR

one ad veritatem cœlestem contra adversarios defendendam,
erroresque fidei rejiciendos.

US CHRISTIANUS HELWIG, Berol. March.

sione hominis, non à voluntatis emendatione, sed ab intelle-
ctus informatione, incipiente.

NES LAURENTIUS KNEGENDORFF, Güstrov.

conjungendâ cum pietate, simul gratias acturus SERENISSIMO
NUTRITIO & omnibus præsentibus, carmine Germ.
roni Magni, literarum Promotores atque Fautores optimi

ra neque sui neque rerum, in quibus oc-
cupatur.

XI.

Tum conceptus alii sunt *adequati*, alii
inadequati. Illi sunt, quando omnem rei
naturam, causas omnes, omnesque rei
partes scimus: *Hi* sunt, quando aliquid
tantum rei intelligimus.

XII.

Adequati conceptus de rebus apud nos
non dantur, quia tantum modo scimus,
quantum sensibus percipimus, qui non
penetrant ad interiora, indeque *inada-*
quati sunt omnes, iique vel *recti* vel *obli-*
gvi.

XIII.

Recti sunt, qui rem ipsam quidem, sed non
omnem exprimunt, dicti ab eo, quod *recta*
velut facie rem ipsam intuentur, licet
eandem non plane explicent v.g. *materia*,
subjectum, *Ens*.

XIV.

Et quia duo hic quærentur unum de
re ipsa, alterum quare ita dicatur, habe-
mus etiam inde *Concretum & Paronymum*.
In illo duo quasi concresecunt conceptus,
rem ejusque naturam spectantes, cujus ge-
ne-

neris sunt v. g. homo, arbor, terra: *In hoc*
alterum ab altero derivatur, sicut rivus a
fonte & circulus a rotunditate tanquam
forma sua v. g. doctus a doctrina, sapiens a
sapientia, & sic in reliquis adjectivis.

XV.

Obliqui sunt, qui aliquid modo rei ex-
primunt, sive formam, adjunctum, sive
modum, naturam & accidens, in quibus
omnibus non tam res ipsa spectatur, quam
quod rei inest, ejusque indolem sequitur.

XVI.

Et quia sic abstrahere oportet vel co-
gitatione nostra, quæ rei insunt, habes in-
de etiam vulgo *abstractum* v. g. *humanitas,*
humana natura, pietas, sapientia.

XVII.

Omnes iterum conceptus vel sunt *abso-*
luti vel *relati*. Illi sunt, qui per se sensum ab-
solvunt & cogitationem sistunt, ut non
opus sit de aliis simul cogitare, qualis
est v. g. de circulo. Hi sunt, qui non pos-
sunt sine concurrente alio conceptu in-
telligi, qualis est v. g. de toto, de fonte,
de signo, ubi alterum est alterius *correla-*
sum.

A 4

XVIII. Qui

86
THERANUM,

INCIPIE

OLO

DO,

TERRAE

ICAE,

E GENTIS

GI, COMITE

ROSTOCHII

ASTAE,

O

ENTISSIMO

E SACRA,

M. DCCXVII.

AE,

Progr

que in medium prodibunt, cont
Juvenes quidam
Oratiunculis suis
in Auditorio n
cembr. A. MDCCII. horis ante

HARDUS PHILIPPUS

De corruptione hujus Seculi,

EL HENRICUS SIB

ffitate, quâ Scholæ tenentur, ju
adversus errores fidei

STOPH. FRIDER. MAND

fferentismi appellatione, tam v
significatio

NNES LAURENTIUS

De hominum recens indifferen

CUS VALENTINUS T

sione hominum, maximè Pol

NNES PETRUS NEU

e obligatione hominis ad notiti

IAEL HENRICUS CU

atione ad notitiam specialem

TAVUS ERICUS FOR

one ad veritatem cœlestem contra adversarios defendendam,

erroresque fidei rejiciendos.

US CHRISTIANUS HELWIG, Berol. March.

ione hominis, non à voluntatis emendatione, sed ab intelle-
ctus informatione, incipiente.

NES LAURENTIUS K NEGENDORFF, Güstrov.

conjungendâ cum pietate, simul gratias acturus SERENISSIMO

NUTRITIO & omnibus præsentibus, carmine Germ.

roni Magni, literarum Promotores atque Fautores optimi

Qui relati conceptus, si tantum indicant, qualis res sit sibi ipsi, wie etwas gegen sich selbst beschaffen sey / gignunt relationem rationis, qualis est v. g. in toto & partibus, si tantum dicunt, qualis res sit alteri, gignunt vulgo relationem realem secundum esse, qualis est v. g. in causa & causato, domino & servo, signo & signato: Si denique indicant, qualis res sit sibi ipsi & qualis alteri, gignunt vulgo relationem realem secundum dici, qualis est v. g. in scientia, quæ & scientem & scibile respicit.

XIX.

Ponitur in relatione omnis scientia nostra, quippe quæ unum confertur cum altero, ut pateat cujus sit generis & naturæ.

XX.

Oriuntur etiam ex relatione conceptus sibi vel consentanei vel dissentanei. Illi sunt, qui conveniunt, hi sunt, qui dissentiunt.

XXI.

Qui conveniunt sibi, vel sequuntur aliquem rerum nexum naturalem, ubi alterum sine altero cogitari nequit: sic pater habet filium, & filius patrem, ubi signum, ibi etiam signatum, ubi causa, ibi etiam esse.

esse

effectus; sic focus etiam est alterius: *vel sequuntur similitudinem rerum ex natura & qualitate ipsarum, qua sibi invicem convenire intelliguntur v. g. Petrus & homo cerasus & arbor.* XXII.

Ex similitudine hac conceptuum, qua plura vel pauciora possunt comprehendi & simul cogitari, surgit doctrina *Universalium*, & quæ est *de scala Pradicamentorum*, ubi a primo eoque infimo conceptu ascendimus ad summum, v. g. a digito ad manum, a manu ad brachium, a brachio ad corpus, & descendimus ad imum. Quicquid enim v. g. digito inest, inest etiam manui, inest etiam brachio, inest etiam corpori: surgit etiam inde doctrina de *essentia & accidente.* XXIII.

Essentiæ quippe conceptus illam sequitur rerum similitudinem, quæ est constans & permanens in pluribus & in aliis nunquam reperitur; *Accidentis* verò conceptus habet similitudinem aliquam vagam & inconstantem in rebus: ita v. g. hominis conceptus *essentialis* ponitur in conjunctione mentis & corporis; hæc enim similitudo ita omnibus iis inest, qui nomen præ se ferunt hominis, ut non possit

A 5 fit

82
MITHERANUM,

PRINCIPE

OLO

DO,

TERRAE

ICAE,

E GENTIS

GI, COMITE

ROSTOCHII

ASTAE,

O

ENTISSIMO

E SACRA,

M. DCCXVII.

AE,

Progr

que in medium prodibunt; cont
Juvenes quidam
Oratiunculis suis
in Auditorio n
cembr. A. MDCCII. horis ante

HARDUS PHILIPPUS

De corruptione hujus Seculi,

EL HENRICUS SIB

essitate, quâ Scholæ tenentur, j
adversus errores fidei

STOPH. FRIDER. MAND

fferentismi appellatione, tam v
significatio

NNES LAURENTIUS

De hominum recens indifferen

CUS VALENTINUS T

sione hominum, maximè Pol

NNES PETRUS NEU

obligatione hominis ad notiti

IAEL HENRICUS CU

atione ad notitiam specialem

TAVUS ERICUS FOR

one ad veritatem cœlestem contra adversarios defendendam,
erroresque fidei rejiciendos.

US CHRISTIANUS HELWIG, Berol. March.

sione hominis, non à voluntatis emendatione, sed ab intelle-
ctus informatione, incipiente.

NES LAURENTIUS K NEGENDORFF, Güstrov.

conjungendâ cum pietate, simul gratias acturus SERENISSIMO

NUTRITIO & omnibus præsentibus, carmine Germ.

roni Magni, literarum Promotores atque Fautores optimi

fit separari, & si separetur, non amplius sint
homines. Contra eruditio, pietas, pec-
catum possunt a pluribus illis, quibus in-
sunt, iterum separari, ut adeo similitudo
talis, sub qua plura illa conveniunt, si-
mul pereat, manente tamen ipsorum na-
tura & existentia, indeque ad *accidentis*
conceptum referuntur.

XXIV.

Insunt ergo conceptus *essentia & acciden-*
tis ita cogitationibus nostris de rebus, ut
illa dicamus ad essentiam pertinere, sine
quibus ne res quidem cogitari aut inte-
gra esse potest: quæ vero ita sunt, ut pos-
sit tamen res sine illis esse etiam integra,
ea appellemus *accidentia*.

XXV.

Conceptus verò isti sive *essentiæ* sive
accidentis *vel sequuntur rem ipsam in casu re-*
cto, ut cogitetur v. g. quid sit res, *quomo-*
do differat ab aliis, quanam habeat sibi propria,
quanta & qualis sit, quomodo æstimetur
f. quomodo se habeat in ordine ad aliud,
quid agat, quid patiat, quando orta &
unde sit, & quæ sunt alia: *vel spectant ca-*
sum rei obliquum, sive naturam, sive for-
mam

mam & differentiam rei, ut cogitetur non res ipsa, sed quodnam sit genus rei, quæ species, quæ differentia, quodnam proprium, & quod accidens.

XXVI.

Enata inde sunt *pradicamenta* Aristotelis & *pradicabilia* Porphyrii: In illis spectatur res ipsa in casu recto, in his in casu obliquo, ut semper quæatur, quid sit rei.

XXVII.

In eo tamen defecit Aristoteles, quod alias quæstiones aut omiserit, aut confuderit æque necessarias, quales sunt de differentia & proprio, item unde & in quem finem sit res, & hujus generis similes, tum in unam classem conjecerit, quæ sunt magis distinguenda, ut figuræ corporum & habitus seu perfectiones animi, & quæ minus distinguuntur, plane separaverit, ut actio & passio, figura & situs.

XXVIII.

Nec Porphyrio causa fuit multum distinguendi genus a specie, differentiam a proprio, dum species etiam vulgo sub se continet quædam inferiora, & proprium ex communi definitione plane convenit cum differentia.

XXIX. In

84
THERANUM,

INCIPIE

OLO

DO,

TERRAE

ICAE,

E GENTIS

GI, COMITE

ROSTOCHII

ASTAE,

O

ENTISSIMO

E SACRA,

M. DCCXVII.

E,

Progr

que in medium prodibunt, con-
Juvenes quidam
Oratiunculis suis
in Auditorio n

cembr. A. MDCCII. horis ante

HARDUS PHILIPPUS

De corruptione hujus Seculi,

EL HENRICUS SIE

ffitate, quâ Scholæ tenentur, j
adversus errores fidei

STOPH. FRIDER. MANI

fferentismi appellatione, tam
significatio

NNES LAURENTIUS

De hominum recens indiffere

CUS VALENTINUS T

sione hominum, maximè Pol

NNES PETRUS NEU

obligatione hominis ad notiti

IAEL HENRICUS CU

atione ad notitiam specialem

TAVUS ERICUS FOR

one ad veritatem cœlestem contra adversarios defendendam,
erroresque fidei rejiciendos.

US CHRISTIANUS HELWIG, Berol. March.

ione hominis, non à voluntatis emendatione, sed ab intelle-
ctus informatione, incipiente.

NES LAURENTIUS KNEGENDORFF, Güstrov.

conjungendâ cum pietate, simul gratias acturus SERENISSIMO
NUTRITIO & omnibus præsentibus, carmine Germ.
roni Magni, literarum Promotores atque Fautores optimi

In tanta conceptuum varietate non
potest fieri, ut tot sint vocabula, quot co-
gitationes, quarum aliæ magis, aliæ mi-
nus sunt sibi similes.

xxx.

Habemus inde *Synonyma*, quæ eandem
suam significationem diffundunt in plu-
ra, sicut homo se æque diffundit in ma-
rem & feminam, ut nulla sit eorundem
respectu hominis differentia, habemus
homonyma s. *equivoca*, quæ sunt plane di-
versæ significationis in pluribus, sicut gal-
lus in homine & ave domestica, habe-
mus etiam *analogia*, quæ propter aliquam
rationem & similitudinem dicuntur de
pluribus, ubi si res uni magis, alteri mi-
nus convenit, verè tamen & proprie, sicut
bonitas DEO, Angelis & hominibus ali-
isque creaturis, & divinitas sacræ scrip-
turæ & libris Symbolicis, *analogia* vo-
catur *intrinseca attributionis*; sin verò nuda
tantum intercedit similitudo, *analogia*
est *extrinseca proportionis*, sic Reges sunt
Dii & prata rident. xxxi.

Qui *dissentanei* sunt conceptus, vel prorsus

si sunt sibi dissimiles, ut plane non possint de se invicem dici, hinc *disparata* v. g. lapis & cœlum: quæ si versantur inter patrem & filium, dominum & servum, fontem & rivum, vocantur *relate opposita*, si inter illa, quæ se invicem oppugnant, ut unum alterum tollat, v. g. inter pacem & bellum, virtutem & vitium, lucem & tenebras, *contraria*: vel differunt ut majus & minus, ut alterum sub altero contineatur, hinc *subordinata*: ita plus est in republica, quam in principe, plus in toto, quam in partibus, plus in genere, quam in specie: infimum hic est *individuum*, quod plane differt ab aliis, nulli commune, quodque fundamentum præbet omnis perceptionis nostræ.

CAP. II.

De Propositione.

I.

Perceptionem rei sequitur iudicium s. assensus sive ad affirmationem sive ad negationem rei.

II.

Neque enim ratio unquam potest esse otio-

82
THERANUM,

PRINCIPE

OLO

DO,

TERRAE

ICAE,

E GENTIS

GI, COMITE

ROSTOCHII

ASTAE,

O

ENTISSIMO

E SACRA,

M. DCCXVII.

AE,

Progr

que in medium prodibunt, con
Juvenes quidam
Oratiunculis suis
in Auditorio n
cembr. A. MDCCII. horis ante

HARDUS PHILIPPUS

De corruptione hujus Seculi,

EL HENRICUS SIE

ffitate, quâ Scholæ tenentur, j
adversus errores fidei

STOPH. FRIDER. MANI

fferentismi appellatione, tam v
significatio

NNES LAURENTIUS

De hominum recens indiffere

CUS VALENTINUS T

sione hominum, maximè Pol

NNES PETRUS NEU

obligatione hominis ad notiti

IAEL HENRICUS CU

atione ad notitiam specialem

TAVUS ERICUS FOR

one ad veritatem coelestem contra adversarios defendendam,
erroresque fidei rejiciendos.

US CHRISTIANUS HELWIG, Berol. March.

sione hominis, non à voluntatis emendatione, sed ab intelle-
ctus informatione, incipiente.

NES LAURENTIUS K NEGENDORFF, Güstrov.

conjungendâ cum pietate, simul gratias acturus. SERENISSIMO

NUTRITIO & omnibus præsentibus, carmine Germ.

roni Magni, literarum Promotores atque Fautores ontimi

otiosa circa ea, quæ sentiuntur, sed sicut
conscia sibi est cogitationum suarum,
ita easdem vel conjungit vel separat a se
invicem, idque ea celeritate, dum est
igneæ & plane spiritualis naturæ ratio,
ut non sit mora deliberandi, postquam
res est percepta.

III.

Suum tamen habet locum peculiarem
judicium, ut constet suus doctrinæ natu-
ralis ordo. Neque enim unquam antece-
dere debet judicium aut potest, si sanus
est intellectus, ipsam rei perceptionem.

IV.

Et sicut conceptus aeqve ac res sunt
sibi vel similes vel dissimiles, ita propo-
sitis etiam est *sententia, quæ vel affirmatur,
vel negatur.*

V.

Nimirum ubi similes sunt conceptus,
possunt etiam sibi conjungi, adeoque de
se invicem dici, hinc *affirmatio*, ubi pla-
ne dissimiles, neque conjungi possunt,
sed removeri a se invicem debent, hinc
negatio.

VI.

Atque dum in affirmatione & nega-
tio-

tione duæ tantum quæstiones sunt, altera de quo, altera quid dicatur, duæ etiam partes sunt propositionis, non plures.

VII.

In affirmatione copulam facit ipsa rerum similitudo & convenientia, in negatione dum conceptum est dissimilitudo, neque copulam poteris habere.

VIII.

Patet inde non posse tropum inesse copulæ, quia extra collationem & similitudinem subjecti & prædicati nihil est; potestque copula enunciari, quocumque verbo velis, dummodo exprimas aliquem consensum subjecti & prædicati.

IX.

Plerumque tamen adhibetur particula *est*, quia rem existere oportet, de qua aliquid dicere velis, ipsumque verbum *sum* inesse deprehenditur singulis verbis, quæ personam aliquam significant, quæ existere omnino debet, sicut recte concludit Cartesius: *Cogito, Ergo sum, amat, Ergo est.*

X.

Simpliciter affirmant illæ propositiones,

86
MITHERANUM,

PRINCIPE

OLO

DO,

TERRAE

ICAE,

E GENTIS

GI, COMITE

ROSTOCHII

ASTAE,

O

ENTISSIMO

E SACRA,

M. DCCXVII.

AE,

Progr

que in medium prodibunt, con-
 Juvenes quidam
 Oratiunculis suis
 in Auditorio n

cembr. A. MDCCII. horis ante

HARDUS PHILIPPUS

De corruptione hujus Seculi,

EL HENRICUS SIE

ffitate, quâ Scholæ tenentur, j
 adversus errores fidei

STOPH. FRIDER. MANI

fferentismi appellatione, tam v
 significatio

NNES LAURENTIUS

De hominum recens indiffere

CUS VALENTINUS T

sione hominum, maximè Pol

NNES PETRUS NEU

obligatione hominis ad notiti

IAEL HENRICUS CU

atione ad notitiam specialem

TAVUS ERICUS FOR

one ad veritatem cœlestem contra adversarios defendendam,
 erroresque fidei rejiciendos.

US CHRISTIANUS HELWIG, Berol. March.

sione hominis, non à voluntatis emendatione, sed ab intelle-
 ctus informatione, incipiente.

NES LAURENTIUS K NEGENDORFF, Güstrov.

conjungendâ cum pietate, simul gratias acturus SERENISSIMO

NUTRITIO & omnibus præsentibus, carmine Germ.

roni Magni, literarum Promotores atque Fautores optimi

nes, i. quæ habent nexum naturalem sub-
 jecti & prædicati, da eins zu den andern
 von natur gehöret / und man keines ohn-
 dem andern gedenschen kan / v. g. pater ha-
 bet filium, fons rivum, totum partes.
 2. Ubi conceptus subjecti & prædicati
 prorsus sibi conveniunt & sunt iidem,
 neque prædicatum habet speciale opposi-
 tum. v. g. DEUS est creator omnium
 rerum, Paulus est auctor epistolæ ad Ro-
 manos: ex his non potest fieri æquipol-
 lens negatio.

XI.

Simpliciter etiam negant illæ proposi-
 tiones, ubi conceptus sunt *disparati*, licet
 se invicem non oppugnent v. g. lapis
 non est homo, cœlum non est terra: ex
 quibus pariter non potest æquipollens
 affirmatio fieri.

XII.

Patet inde non posse negativam pro-
 positionem rejici, aut omnem proposi-
 tionem in affirmantem converti.

XIII.

Quando tamen prædicatum est ex illis
 qualitativis, quæ habent sibi contrarium,

ex

ex affirmante potest fieri negatio & contra v.g. non vigilat, ergo dormit, est pius, ergo non agit contra DEUM & proximum, est diligens, E. non spernit libros.

XIV.

Est verò propositio vel absoluta, vel hypothetica: illa *categorica* vocatur, dum velut in foro agit absolute affirmans aut negans, hæc conditionem habet *si, nisi*.

XV.

Utraque est vel simplex, vel alternativa vel cumulativa.

XVI.

Simplex unum modo habet subiectum & unum prædicatum v. g. DEUS est fidelis: *alternativa* s. *disiunctiva* uni subiecto addit diversa prædicata idque alternatim v. g. aut bonus aut malus est homo: *Cumulativa* uni subiecto plura cumulat & coniungit prædicata v. g. est Petrus & consul & dives & doctus.

XVII.

Modus hic prædicandi sequitur modum & naturam subiecti; idque facile est iudicare ex ipsa subiecti & prædicati natura & comparatione. Talia enim sunt præ-

B

dica-

86
THERANUM,

INCIPE

OLO

DO,

TERRAE

ICAE,

E GENTIS

GI, COMITE

ROSTOCHII

ASTAE,

O

ENTISSIMO

E SACRA,

M. DCCXVII.

AE,

Progr

que in medium prodibunt, con-
Juvenes quidam
Oratiunculis suis
in Auditorio r
cembr. A. MDCCII. horis ante

HARDUS PHILIPPUS

De corruptione hujus Seculi,

EL HENRICUS SIE
effitate, quâ Scholæ tenentur, j
adversus errores fidei

STOPH. FRIDER. MANI
fferentismi appellatione, tam v
significatio

NNES LAURENTIUS

De hominum recens indiffere

CUS VALENTINUS T

sione hominum, maximè Pol

NNES PETRUS NEU

obligatione hominis ad notiti

IAEL HENRICUS CU

atione ad notitiam specialem

TAVUS ERICUS FOL

one ad veritatem cœlestem contra adversarios defendendam,

erroresque fidei rejiciendos.

US CHRISTIANUS HELWIG, Berol. March.

sione hominis, non à voluntatis emendatione, sed ab intelle-

ctus informatione, incipiente.

NES LAURENTIUS K NEGENDORFF, Güstrov.

conjungendâ cum pietate, simul gratias acturus SERENISSIMO

NUTRITIO & omnibus præsentibus, carmine Germ.

roni Magni, literarum Promotores atque Fautores ontimi

dicata, qualia permittuntur esse à subje-
ctis: Itaque vel *neesse est, vel contingit, vel*
possibile & impossibile est hoc vel illud dicere.
Neque enim quicquam speciale addunt
propositioni modi vulgo sic dicti, quod
non omni propositioni jam insit. Inde-
que non opus est peculiari propositionum
modalium consideratione.

XVIII.

Omnis iterum propositio est vel certa,
quæ causam etiam habet rei satis perspe-
ctam v.g. mortui resurgent, vel *fluctuans*,
quæ potest habere contrarium v.g. ægro-
tus hic convalescet, vel *limitata*, quæ sen-
sum prædicati limitat, eumque suis mo-
dis circumscribit, ut pateat, quomodo
conveniat subjecto, da man genau ange-
get/ wie mans will verstanden haben/ v.g.
homo qua corpus est mortalis, est vul-
neratus capite, est passus carne: vel
illimitata, quæ sensum prædicati relin-
quit amplissimum, qualem præ aliis ha-
bent *favorabilia*, dum quæ gratia non se
ipsam restringit erga miseros, naturali-
ter putatur quam latissime patere v.g.
DEUS vult omnium misereri, non vult
mor-

mortem peccatoris, vel *implicita*, quæ alium sensum eumque latiore simul involuit v. g. erimus in altera vita angelis similes, ergo non erit amplius conjugium, ergo non procreatio subolis; DEUS non vult ullum perire, E. nec me, nec te: vel *explicita*, quæ etiam statim ponit, quod vult v. g. Tu es vir ille mortis 2. Sam. XII. 7.

XIX.

Vocatur *limitata etiam reduplicativa & restrictiva* sub particulis *qua, quatenus, quoad, secundum* & similibus v. g. homo qua animam est sapiens, est læsus capite: pertinentq; particulæ illæ semper ad prædicatum, quippe cujus sensum restringunt ad hunc vel illum modum, ad hanc vel illam partem subjecti, cui per se prædicatum conveniat, indeqve in prima figura non in *minori* sed in conclusione ponendæ. Ad subjectum si referres, partem a parte se jungeres, adeoque subjectum non amplius maneret integrum v. g. est proposito: homo qua caput est vulneratus, non possunt hic excludi reliquæ partes a communione doloris, neqve ipsa anima, licet per se non possit lædi ab homine, sed

B 2

li.

82
ATHERANUM,

PRINCIPE

OLO

DO,

TERRAE

ICAE,

E GENTIS

GI, COMITE

ROSTOCHII

ASTAE,

O

ENTISSIMO

E SACRA,

M. DCCXVII.

AE,

Progr

que in medium prodibunt, con-
Juvenes quidam
Oratiunculis suis
in Auditorio r
cembr. A. MDCCII. horis ante

HARDUS PHILIPPUS

De corruptione hujus Seculi,

EL HENRICUS SIE

ffitate, quâ Scholæ tenentur, j
adversus errores fidei

STOPH. FRIDER. MANI

fferentismi appellatione, tam
significatio

NNES LAURENTIUS

De hominum recens indiffere

CUS VALENTINUS T

sione hominum, maximè Pol

NNES PETRUS NEU

obligatione hominis ad notiti

IAEL HENRICUS CU

atione ad notitiam specialem

TAVUS ERICUS FOR

one ad veritatem cœlestem contra adversarios defendendam,
erroresque fidei rejiciendos.

US CHRISTIANUS HELWIG, Berol. March.

sione hominis, non à voluntatis emendatione, sed ab intelle-
ctus informatione, incipiente.

NES LAURENTIUS KNEGENDORFF, Güstrov.

conjungendâ cum pietate, simul gratias acturus SERENISSIMO
NUTRITIO & omnibus præsentibus, carmine Germ.
roni Magni, literarum Promotores atque Fautores optimi

limitatur prædicatum ad illam partem
subjecti, cui per se & directo facta est in-
juria, licet ipsa etiam suo modo redundet
in animam. Observare id oportet pro-
pter Theologiam, in qua ipse Deus di-
citur passus carne i. Cor. II. 8. Actor. III.
15., ne nescio quam ἀλλοίωσιν tibi fingas.

XX.

Pertinent etiam ad *limitatam* proposi-
tionem omnes aliæ vulgo *exponibiles*: ita
in *exclusiva* v. g. solus homo inter lapsas
creaturas potest spem habere gratiæ di-
vinæ, *prædicatum* limitatur ad hominem,
tanquam subjectum sibi proprium, ne ad
diabolos etiam extendatur: ita in *exceptiva*
v. g. omnes homines præter CHRISTUM
sunt in peccatis nati post lapsum Adami,
omnes præter Enochum & Eliam sunt
mortui, *prædicatum* restringitur, ne ad
CHRISTUM, ne ad Enochum & Eliam pro-
currat; ita in *comparativa* v. g. Paulus est
doctior Petro, Petri doctrina limites ac-
cipit a doctrina Pauli, ne eo surgat.

XXI.

Referri etiam huc potest & *particularis*
& *singularis* propositio, quia in utraque
re-

restringitur prædicatum, in *particulari*
ad vagum, in *singulari* ad certum indivi-
dum.

XXII.

Tandem propositiones, quas habet
Logica seu ratio sibi format ex similitudi-
ne rerum aut vocum tanquam usitatas,
vel sunt *identica*, ubi conceptus subjecti &
prædicati prorsus inter se conveniunt,
idemque significant v. g. electi sunt præ-
destinati, Lacedæmonii sunt Spartani;
vel *essentiales* seu univocæ, ubi subjectum
natura sua continetur sub prædicato, per-
tinetque ad essentiam subjecti, da eins von
natur zum andern gehöret / und eins das an-
der in sich begreiffet / wann man frägt / was
es ist: quales sunt conceptus *subordinati*
v. g. Homo est animal, Petrus est homo:
vel *extraessentiales*, ubi prædicatum non
per se quidem pertinet ad naturam &
essentiam subjecti, non tamen accidens
potest dici, dum ad naturalem subjecti in-
tegritatem pertinet v. g. homo habet du-
as aures, habet oculos, habet pedes &
capillos, quæ omnia prædicata non qui-
dem faciunt hominem, ut sit, dum sine
illis etiam potest esse homo, requiruntur

B 3

ta-

86
THERANUM,

PRINCIPE

OLO

DO,

TERRAE

ICAE,

E GENTIS

GI, COMITE

ROSTOCHII

ASTAE,

O

ENTISSIMO

E SACRA,

M. DCCXVII.

AE,

Progr

que in medium prodibunt, con-
Juvenes quidam
Oratiunculis suis
in Auditorio r
cembr. A. MDCCII. horis ante

HARDUS PHILIPPUS

De corruptione hujus Seculi,

EL HENRICUS SII

effitate, quâ Scholæ tenentur, j
adversus errores fidei

STOPH. FRIDER. MANI

fferentismi appellatione, tam v
significatio

NNES LAURENTIUS

De hominum recens indiffere

CUS VALENTINUS J

sione hominum, maximè Pol

NNES PETRUS NEU

obligatione hominis ad notiti

IAEL HENRICUS CU

atione ad notitiam specialem

TAVUS ERICUS FOR

one ad veritatem cœlestem contra adversarios defendendam,
erroresque fidei rejiciendos.

US CHRISTIANUS HELWIG, Berol. March.

sione hominis, non à voluntatis emendatione, sed ab intelle-
ctus informatione, incipiente.

NES LAURENTIUS KNEGENDORFF, Güstrov.

conjungendâ cum pietate, simul gratias acturus SERENISSIMO
NUTRITIO & omnibus præsentibus, carmine Germ.
roni Magni, literarum Promotores atque Fautores optimi

tamen ad ejus naturalem integritatem: vel
Paronymica & praternaturales, ubi accidens
prædicatur de subjecto, v. g. *homo est do-
ctus, est pius*, vel accidens de accidente
v. g. *Musicus est Theologus, Princeps est
bonus.* **XXIII.**

Ad nullas harum stricto & genuino
sensu pertinent in Theologia illæ perso-
nales propositiones v. g. *DEUS est Homo,
& Homo est DEUS*: non ad *identicas*, quia
conceptus isti sunt in infinitum diversi:
non ad *essentiales*, seu *univocas*, quia sunt
plane disparata: non ad *extræssentiales*,
quia utrinque prædicatum est de essen-
tia subjecti, quatenus personam notat:
multo minus ad *paronymicas*, quæ plane
sunt alienæ a natura subjecti, ergo sunt
plane *inustata*.

XXIV.

Quæ sunt *improprie & figuratæ* propo-
sitiones, non opponuntur veris, dum
prædicatum inesse deprehenditur subje-
cto ex vera aliqua similitudine & sui qua-
dam ratione. Neque verum & reale un-
quam opponitur *improprio*, sed ficto, ima-
ginario, umbratili, symbolico: sic vere
CHRI-

CHRISTUS est vitis, est lux, est via, licet improprie, non autem verè esset, si symbolicè modo esset.

XXV.

Itaque non est vera circumcisio, quæ est symbolica, nec verum tabernaculum, quod est symbolicum, neque vere est CHRISTUS præsens suo corpore in S. Cæna, si est, ut Reformatis placet, symbolicè præsens. In his scilicet & similibus propositionibus, quæ umbram modo habent & symbolum rei, prædicatum negatur verè inesse subjecto, adeoque æquipollens negativis. Ita CHRISTUS dum est symbolicè in sacrificiis V. T. mactatus, non est vere mactatus Ebr. X. i.

XXVI.

Principium, quo omnis processus nititur propositionum, est illud: impossibile est idem simul esse & non esse. Quicquid enim inest cogitationibus nostris ex rei perceptione, illud etiam potest de eadem affirmari & quicquid non inest, neque de eadem dici potest.

XXVII.

Affectiones vulgò propositionum illæ
B 4 vo-

86
THERANUM,

INCIPIE

OLO

DO,

TERRAE

ICAE,

E GENTIS

GI, COMITE

ROSTOCHII

ASTAE,

O

ENTISSIMO

E SACRA,

M. DCCXVII

AE,

Progr

que in medium prodibunt, con-
Juvenes quidam
Oratiunculis suis
in Auditorio r

cembr. A. MDCCII. horis ante

HARDUS PHILIPPUS

De corruptione hujus Seculi,

EL HENRICUS SIE

ffitate, quâ Scholæ tenentur, j
adversus errores fidei

STOPH. FRIDER. MANI

fferentismi appellatione, tam v
significatio

NNES LAURENTIUS

De hominum recens indiffere

CUS VALENTINUS T

sione hominum, maximè Pol

NNES PETRUS NEU

obligatione hominis ad notiti

IAEL HENRICUS CU

atione ad notitiam specialem

TAVUS ERICUS FOR

one ad veritatem cœlestem contra adversarios defendendam,

erroresque fidei rejiciendos.

US CHRISTIANUS HELWIG, Berol. March.

ione hominis, non à voluntatis emendatione, sed ab intelle-
ctus informatione, incipiente.

NES LAURENTIUS KNEGENDORFF, Güstrov.

conjungendâ cum pietate, simul gratias acturus SERENISSIMO

NUTRITIO & omnibus præsentibus, carmine Germ.

roni Magni, literarum Promotores atque Fautores optimi

vocantur, quæ extrinsecus accedunt, eas-
que afficiunt, sicut vestis corpus, ut ni-
mirum rationis usus magis pateat, & in-
genium acuatur.

XXVIII.

Itaque accidit omni propositioni, ut
vel oppugnetur, vel explicetur amplius,
quomodo subjectum & prædicatum se in-
vicem respiciant, & de se dicantur, aut
quibus aliis verbis enunciatur: Inde oppo-
sitis, conversio, & equipollentia.

XXIX.

Oppositio est propositionum pugna,
eaque vel apparens vel vera: illa est,
quando contradictio fit non eodem modo
& sensu, spectatque huc vulgo *subcontraria*
v. g. Quidam homo est diligens, quidam
homo non est diligens: *Hæc* est, quando
eodem plane sensu contradicitur v. g.
DEUS vult omnes homines salvos fieri,
& **DEUS** non vult idem; estque vel *con-*
tradictoria vel *contraria*.

XXX.

Contradictoria est, quando eandem rem
affirmas & negas plane eodem sensu, po-
testque idem fieri in omni generis pro-
po-

positionibus v. g. omnis homo est mortalis, Nullus homo est mortalis.

XXXI.

Contraria est, quæ pugnat ex contrariis qualitatibus, quæ se invicem tollunt, potestque pariter fieri in omnibus propositionibus v. g. O. homo est in peccatis conceptus & natus, omnis homo est naturaliter innocens & purus. Petrus hic est doctus, idem hic Petrus vix novit literas.

XXXII.

In *conversione*, ubi ex subjecto fit prædicatum & contra, respiciendum est potissimum, quomodo conceptus sibi conveniant aut opponantur.

XXXIII.

Si conceptus subjecti & prædicati prorsus sibi conveniunt, ut nulla sit differentia, conversio fit simpliciter & eodem modo, resque sic eo fortius affirmatur, v. g. DEUS est creator omnium rerum, & creator ille est DEUS: Homo habet mentem & corpus, & contra: Qui fidem abjicit in CHRISTUM, non potest salvari, & contra.

XXXIV.

Si conceptus subjecti & prædicati tales sunt, ut alter sub altero contineatur, sicut

B 5

pars

876
THERANUM,

PRINCIPE

OLO

DO,

TERRAE

ICAE,

E GENTIS

GI, COMITE

ROSTOCHII

ASTAE,

O

ENTISSIMO

E SACRA,

M. DCCXVII.

AE,

Progr

que in medium prodibunt, contra
Juvenes quidam
Oratiunculis suis
in Auditorio r
cembr. A. MDCCII. horis ante

HARDUS PHILIPPUS

De corruptione hujus Seculi,

EL HENRICUS SII

effitate, quâ Scholæ tenentur, j
adversus errores fidei

STOPH. FRIDER. MANI

fferentismi appellatione, tam v
significatio

NNES LAURENTIUS

De hominum recens indiffere

CUS VALENTINUS T

sione hominum, maximè Pol

NNES PETRUS NEU

obligatione hominis ad notiti

IAEL HENRICUS CU

atione ad notitiam specialem

TAVUS ERICUS FOR

one ad veritatem cœlestem contra adversarios defendendam,
erroresque fidei rejiciendos.

US CHRISTIANUS HELWIG, Berol. March.

sione hominis, non à voluntatis emendatione, sed ab intelle-
ctus informatione, incipiente.

NES LAURENTIUS K NEGENDORFF, Güstrov.

conjungendâ cum pietate, simul gratias acturus SERENISSIMO

NUTRITIO & omnibus præsentibus, carmine Germ.

roni Magni, literarum Promotores atque Fautores optimi

pars sub toto & genus sub specie, tunc ex
universali fit per conversionem particu-
laris, atque ex particulari fit universalis,
vocaturque hæc *Conversio* vulgo per *accidens*,
v. g. Petrus est homo, sed non omnis ho-
mo est Petrus, quia nomen Petri tantum
accidit homini: quidam homo est stu-
diosus juris civilis, omnis tamen studio-
sus juris est homo, iterum quia studio-
sum esse juris accidit tantum homini.

XXXV.

Si conceptus subjecti & prædicati æ-
que late patent, ut neutrum quidem sub
altero contineatur, possit tamen utrum-
que de se invicem dici, da die gedanken/
die man hat bey ja und nein / gleich weitläuff-
tig sind / und keines eigentlich zum andern ge-
höret / tum ex particulari fit reciproce
conversio particularis, v. g. quidam pius
est doctus, & quidam doctus est pius:
quidam eqvus est niger, & quoddam ni-
grum est eqvus: quidam homo non est
bonus, & quoddam bonum non est ho-
mo.

XXXVI.

Quando de subjecto dicitur, quod illi
per essentiam & per naturam inest, tunc
ne-

necessario removetur contrarium, hæc-
que est *conversio per contrapositionem*, v. g.
quicumque habet veram fidem in CHRIS-
TUM, ille etiam est pius, ergo quicumque
non est pius, non habet veram fidem.

XXXVII.

In *ævipollentia*, ubi verba quidem pro-
positionum sunt diversa, sed sensus unus
idemque, qui iudicio pollet & peritiam
habet sermonis, facile se potest expedire,
ut discernat ea, quæ sensu inter se con-
veniunt, ab aliis non ita consentientibus.
Ita ævipollent v. g. DEUS non vult mor-
tem peccatoris, & DEUS proprio Filio
non pepercit, sed eum dedit pro omnibus.

XXXVIII.

Quæ vulgo hic traduntur, ad linguam
modo latinam pertinent, adeoque parti-
cularia sunt, habentque ex linguæ suæ usu
sensum facilem.

CAP. III.

De Syllogismo.

I.

Propositionem excipit syllogismus, qui
ejus causam & rationem affert, quare
& quomodo subjectum conveniat cum
præ-

86
THERANUM,

PRINCIPE

OLO

DO,

TERRAE

ICAE,

E GENTIS

GI, COMITE

ROSTOCHII

ASTAE,

O
ENTISSIMO

E SACRA,

M. DCCXVII.

AE,

Progr

que in medium prodibunt, con-
Juvenes quidam
Oratiunculis suis
in Auditorio r

cembr. A. MDCCII. horis ante

HARDUS PHILIPPUS

De corruptione hujus Seculi,

EL HENRICUS SII

essitate, quâ Scholæ tenentur, j

adversus errores fidei

STOPH. FRIDER. MANI

fferentismi appellatione, tam

significatio

NNES LAURENTIUS

De hominum recens indiffere

CUS VALENTINUS T

sione hominum, maximè Pol

NNES PETRUS NEU

obligatione hominis ad notiti

IAEL HENRICUS CU

atione ad notitiam specialem

TAVUS ERICUS FOR

one ad veritatem cœlestem contra adversarios defendendam,
erroresque fidei rejiciendos.

US CHRISTIANUS HELWIG, Berol. March.

ione hominis, non à voluntatis emendatione, sed ab intelle-
ctus informatione, incipiente.

NES LAURENTIUS KNEGENDORFF, Güstrov.

conjungendâ cum pietate, simul gratias acturus SERENISSIMO

NUTRITIO & omnibus præsentibus, carmine Germ.

roni Magni, literarum Promotores atque Fautores optimi

prædicato vel non conveniat, sicque ampli-
pliat syllogismus propositionem addita
ratione sua, ut adeo vi vocis syllogismus
notet concursum rationis ad datam pro-
positionem.

II.

Ea scilicet est vis rationis humanæ, ut
nolit acquiescere in simplici affirmatio-
ne aut negatione rei, sed ulterius inqui-
rat in rei veritatem & causam, ut pate-
at, vere prædicatum affirmari aut negari
de subjecto.

III.

In eo ergo occupatur syllogismus, ut
demonstret propositionem, de qua est
quæstio, vel ex sensu vel ex ipsa ratione,
vel ex certis signis, additque sic tertium,
in quo conveniant subjectum & prædica-
tum, vel in quo non conveniant.

IV.

Tres ergo concurrunt cogitationes in
syllogismo, una de subjecto, altera de
prædicato, tertia de ratione affirmationis
& negationis. Non enim potest v.g. in
affirmatione aliter fieri, quam ut quæras,
de quo affirmetur, tum quid dicatur, ter-
tio quare affirmes.

V. Pro-

V.

Propositio, de qua est quæstio, vocatur *conclusio*, quæ naturaliter præmittit aliquam rationem, unde fluat, & unde possit constare sibi, ne vacillet aut plane corruat.

VI.

Si prædicatum conclusionis five data propositionis, quæ probanda est, conjungitur cum ratione probandi, *quæ est medius terminus, habes propositionem majorem*: si verò ratio illa probandi conjungitur cum subjecto conclusionis, habes *propositionem minorem*, v. g. est propositio: *Christianus præ aliis pie vivat*, probatur, quia habet omnem gratiam DEI, argumentor:

Quicumque habet fidem, omnemque DEI gratiam, ille etiam præ aliis pie vivat.

Atqui Christianus habet fidem, omnemque DEI gratiam.

Ergo Christianus præ aliis etiam pie vivat.

Hic prædicatum conclusionis, *præ aliis pie vivat*, conjungitur cum medio termino, five ratione probandi *non habet fidem omnemque gratiam DEI*, ergo gignit propositionem majorem; subjectum conclusionis

82
THERANUM,

INCIPIE

OLO

DO,

TERRAE

ICAE,

E GENTIS

GI, COMITE

ROSTOCHII

ASTAE,

O

ENTISSIMO

E SACRA,

M. DCCXVII.

AE,

Progr

que in medium prodibunt, con-
Juvenes quidam
Oratiunculis suis
in Auditorio r

cembr. A. MDCCII. horis ante

HARDUS PHILIPPUS

De corruptione hujus Seculi,

EL HENRICUS SII

effitate, quâ Scholæ tenentur, j
adversus errores fidei

STOPH. FRIDER. MANI

fferentismi appellatione, tam
significatio

NNES LAURENTIUS

De hominum recens indiffere

CUS VALENTINUS J

sione hominum, maximè Pol

NNES PETRUS NEU

obligatione hominis ad notiti

IAEL HENRICUS CU

atione ad notitiam specialem

TAVUS ERICUS FOR

one ad veritatem cœlestem contra adversarios defendendam,
erroresque fidei rejiciendos.

US CHRISTIANUS HELWIG, Berol. March.

sione hominis, non à voluntatis emendatione, sed ab intelle-
ctus informatione, incipiente.

NES LAURENTIUS KNEGENDORFF, Güstrov.

conjungendâ cum pietate, simul gratias acturus SERENISSIMO

NUTRITIO & omnibus præsentibus, carmine Germ.

roni Magni, literarum Promotores atque Fautores optimi

fionis iterum conjungitur cum medio il-
lo termino, ergo nascitur inde propositio
minor, quæ habet terminum minorem,
nempe subjectum conclusionis, quod
plerumque est angustius suo prædicato.

VII.

Inferuntur vero in syllogismo illa, quæ
æquivalent, h. e. quæ talia sunt, ut alte-
rum in alterius conceptu contineatur, da
eins kan bey dem andern verstanden werden/
und wenn man eins sezet / auch sich das an-
der leicht mit schliessen lässer.

VIII.

Itaque syllogismus docet rem cum re
conferre, perspicue simul ostendens, quæ-
nam habeant æqualem rationem vel ad
affirmationem vel ad negationem, da man
die sachen gegen einander hält / und dabey
deutlich zeigt / was sich zusammen schickt/
wen man sagt / ja oder nein.

IX.

Inde syllogismus est ratio quædam
inferendi æquiparationem, da man weist/
wie eins dem andern gleich sey / und also
eins aus dem andern auch folge. Est pro-
positio: *impii non possunt DEO placere*, pro-
ba-

batur, quia DEUM ejusque verbum spernunt, conveniunt ergo impii cum illis, qui DEUM spernunt, adeoque non possunt conjungi cum illis, qui DEO placent, ejusque verbum in fide servant, sunt enim contraria, quæ se invicem oppugnant, & evertunt, jam argumentor:

Quic. DEUM ejusque verbum spernunt, illi non possunt DEO placere.

Atqui impii DEUM ejusque verbum spernunt. E. iterum, *ignavus non potest laudari*, probatur, quia laus sequitur virtutem, & versatur in actione bona. At vero ignavus adversatur virtuti, sequere ipsum suis vitiis magis corrumpit, argumentor:

Quic. laudari potest, ille habet virtutem & actionem bonam.

Ignavus non habet virtutem & actionem bonam.

E. ignavus non potest laudari.

Iterum, *quidam homo non est mortuus*, probatur exemplo & cogitatione Enoch, qui vivus est in caelum translatus. Enoch ille convenit cum homine, neque tamen potest conjungi cum mortuo, argumentor:
Enoch

86
MATHERANUM,

PRINCIPE

OLO

DO,

TERRAE

ICAE,

E GENTIS

GI, COMITE

ROSTOCHII

ASTAE,

O

MENTISSIMO

E SACRA,

M. DCCXVII

AE,

Progr

que in medium prodibunt, contra
Juvenes quidam
Oratiunculis suis
in Auditorio r
cembr. A. MDCC II. horis ante

HARDUS PHILIPPUS

De corruptione hujus Seculi,

EL HENRICUS SIE

ffitate, quâ Scholæ tenentur, j
adversus errores fidei

STOPH. FRIDER. MANI

fferentismi appellatione, tam
significatio

NNES LAURENTIUS

De hominum recens indiffere

CUS VALENTINUS T

sione hominum, maximè Pol

NNES PETRUS NEU

obligatione hominis ad notiti

IAEL HENRICUS CU

atione ad notitiam specialem

TAVUS ERICUS FOL

one ad veritatem cœlestem contra adversarios defendendam,
erroresque fidei rejiciendos.

US CHRISTIANUS HELWIG, Berol. March.

sione hominis, non à voluntatis emendatione, sed ab intelle-
ctus informatione, incipiente.

NES LAURENTIUS KNEGENDORFF, Güstrov.

conjungendâ cum pietate, simul gratias acturus SERENISSIMO
NUTRITIO & omnibus præsentibus, carmine Germ.
roni Magni, literarum Promotores atque Fautores optimi

Enoch non est mortuus. Enoch est
homo.

E. Quidam homo non est mortuus.

Sic in affirmativis est propositio:
DEUS est fidelis, probatur, quia est ipsa
veritas ipseque amor, hic conceptus, qui
est tertius, plane convenit cum cogitatio-
ne fidelitatis, E. sic argumentor;

Quic. est ipsa veritas, ipseque amor,
ille etiam est fidelis.

DEUS est ipsa veritas, ipseque amor,
E. est fidelis. Idem valet in reliquis.

X.

Patet inde non multum nos debere esse
sollicitos de terminis, eorumque positu,
sed qui parum valet ingenio, ipsi rem om-
nem statim esse in promptu ex naturali
rerum convenientia & qualitate, ut quæ-
nam sint conjungenda, quænam sepa-
randa, & quare, inde facile intelligas.

XI.

Perinde etiam est Philosopho, quo or-
dine collocentur propositiones syllogis-
mi, dummodo pateat, quid tibi velis &
quare, licet conclusio præcedat & ratio
subsequatur.

XII. O.

Oportet tamen in rudiorum gratiam, & quo magis res ad oculum pateat, statim sensus constringere, ne evagentur nimis, certasque propositiones conclusioni præmittere. XII.

Sunt autem sex argumentandi viæ, ex sua diversa ratione, qua alterum ex altero sequitur, omnino diversæ & distinctæ, dum distingvendi nulla alia est ratio, quam quia conceptus sunt diversi & inter se non plane convenientes. XIV.

Prima concludit ab omnibus indifferenter ad singula seorsim. Quicquid enim omnibus inest, etiam singulis inest, ex quibus omnes illi conflantur, & quicquid de nullo valet, neque dici potest de singulis ejusdem generis v. g. sumus omnes natura filii iræ Eph. II. 2. ergo & tu & ille. N. homo est sine vitiis, ergo nec Petrus nec Paulus. Fundamentum hoc est prima figura. XV.

Altera ab exemplo ipsum etiam genus judicat ex parte, da man v. g. von Petro schliesset auf irgend einen Menschen/ oder von der Rose auf irgend eine Blume. Quicquid enim parti inest, inest etiam toti ex parte illa, & quicquid.

C

86
THERANUM,

INCIPE

OLO

DO,

TERRAE

ICAE,

E GENTIS

GI, COMITE

ROSTOCHII

ASTAE,

O

MENTISSIMO

E SACRA,

M. DCCXVII.

AE,

Progr

que in medium prodibunt, con-
Juvenes quidam
Oratiunculis suis
in Auditorio r
cembr. A. MDCCII. horis ante

HARDUS PHILIPPUS

De corruptione hujus Seculi,

EL HENRICUS SIE

ffitate, quâ Scholæ tenentur, j
adversus errores fidei

STOPH. FRIDER. MANI

fferentismi appellatione, tam
significatio

NNES LAURENTIUS

De hominum recens indiffere

CUS VALENTINUS J

sione hominum, maximè Pol

NNES PETRUS NEU

obligatione hominis ad notiti

IAEL HENRICUS CU

atione ad notitiam specialem

TAVUS ERICUS FOL

one ad veritatem cœlestem contra adversarios defendendam,

erroresque fidei rejiciendos.

US CHRISTIANUS HELWIG, Berol. March.

sione hominis, non à voluntatis emendatione, sed ab intelle-

ctus informatione, incipiente.

NES LAURENTIUS K NEGENDORFF, Güstrov.

conjungendâ cum pietate, simul gratias acturus SERENISSIMO

NUTRITIO & omnibus præsentibus, carmine Germ.

roni Magni, literarum Promotores atque Fautores optimi

quid de specie valet, valet etiam de genere
ex parte; neque enim exemplum hîc ex-
haurit omnem naturam generis sui v. g.
Petrus est consul, E. quidam homo est con-
sul, quia Petrus continetur sub homine &
est homo quidam; Rosa est inter spinas,
ergo quidam flos est inter spinas. Fiunt
inde syllogismi tertia figura. XVII.

Tertia progreditur ab enumeratione parti-
um ad totum, vel singularum ad universos, was
bey allen theilen sich befindet / das kan man
auch durchgehends sagen von dem ganzen/
v. g. & Adam & Eva & singuli ejus posteri
sunt peccatores, ergo omnis homo est
peccator. Vocatur hæc inductio, quæ de-
bet esse sine exemplo contrario. XVII.

Quarta procedit ab observata conceptuum
differentia ad illorum distinctionem, da man von
dem / was sich zusammen nicht schießt / auch im-
mer schlisset mit nein, v. g. Nix est alba, san-
guis non est albus, ergo sanguis non est
nix; Spiritus non habet carnem nec ossa,
homo habet carnem & ossa, ergo homo
non est spiritus. Superbi non agnoscunt
se ipsos mundi que vanitatem: pii & fideles
agnoscunt se ipsos, mundi que vanitatem,
er-

ergo pii non sunt superbi; *fundamentum hic habes secunda figura.* XVIII.

Quinta concludit ab affirmatione ad negationem oppositi & contra, wann man aus zweyen widerwertigen eins seht / so muß das ander falsch seyn / fitqve hoc in *disjunctivis*, in quibus dum sunt contrariæ qualitates, quæ se invicem tollunt, in affirmatione etiam latet negatio, & in negatione affirmatio, ut dum affirmas, necessario alterum neges, v. g. est lux jam, ergo non sunt tenebræ, non est impius, ergo est pius.

XIX.

Sexta progreditur ab hypothesis ad thesîn. Posito enim antecedente, ponitur & consequens, & negato illo, negatur & hoc. Hæc quippe se mutuo respiciunt & se inferunt, saltem in conceptibus suis & naturæ ordine, v. g. si fidem habes in CHRISTUM, non possunt nocere peccata, & quicquid est mali. Atqui habes fidem. E. Si velis peccatum, velis etiam pœnas necesse est. Atqui voluisti peccatum, E. XX.

Ex his viis tres sibi sufficere putant vulgo Logici ad adolescentum informationem, quas figuras vocant ex diversa figuran-

C 2

82
THERANUM,
INCIPE
OLO
DO,
TERRAE
ICAE,
E GENTIS
GI, COMITE
ROSTOCHII
ASTAE,
O
MENTISSIMO
E SACRA,
M. DCCXVII
AE,

Progr

que in medium prodibunt, con
Juvenes quidam
Oratiunculis suis
in Auditorio r
cembr. A. MDCCII. horis ante

HARDUS PHILIPPUS

De corruptione hujus Seculi,
EL HENRICUS SII
ffitate, quâ Scholæ tenentur, j
adversus errores fidei

STOPH. FRIDER. MANI
fferentismi appellatione, tam
significatio

NNES LAURENTIUS

De hominum recens indiffere
CUS VALENTINUS T
sione hominum, maximè Pol

NNES PETRUS NEU
obligatione hominis ad notiti

IAEL HENRICUS CU
atione ad notitiam specialem

TAVUS ERICUS FOR

one ad veritatem cœlestem contra adversarios defendendam,
erroresque fidei rejiciendos.

US CHRISTIANUS HELWIG, Berol. March.
ione hominis, non à voluntatis emendatione, sed ab intelle-
ctus informatione, incipiente.

NES LAURENTIUS K NEGENDORFF, Güstrov.

conjungendâ cum pietate, simul gratias acturus SERENISSIMO
NUTRITIO & omnibus præsentibus, carmine Germ.
roni Magni, literarum Promotores atqve Fautores optimi

randi ratione, qua medium terminum
disponunt per modos suos. XXI.

Prima figura est, quæ ab universis indif-
ferenter concludit ad singula ejusdem na-
turæ seorsim, was allgemein ist / kommt auch
jeden insonderheit zu / und was keinen zugehö-
ret / kan dir auch nicht zukommen. v. g. Nul-
lus homo est sine capite, E. nec Tu.

XXII.

Secunda figura est, ubi quæ non conve-
niunt, a se etiam in conclusione disjun-
guntur: habentque hic locum suum
disparata, quæ dum diversam habent na-
turam, neque possunt conceptibus suis
conjugi, v. g. cera facile liquefcit, lapis
non liquefcit, ergo lapis non est cera.

XXIII.

Tertia figura est, ubi ab exemplo ejus-
que natura progredimur ad conceptum
communem inde quodammodo dijudi-
candum, five ubi ab exemplo concludi-
mus, quid sentiendum quodammodo sit
de eo, sub quo exemplum illud continet-
tur: dum enim partes insunt toti & species
generi, ipsum totum etiam inde accipit
aliquam sui appellationem. Si pars cor-
po-

poris est nigra, etiam corpus potest dici quodammodo nigrum v. g. Petrus ille est fur, Petrus ille est homo, ergo quidam homo est fur. Suntque hujus generis syllogismi omnium clarissimi & evidentissimi, quia ipso rerum sensu nituntur.

XXIV.

His præceptis bene observatis, supersedere facile possumus & modis & regulis illis, quibus pueros solent vulgo exercere Logici, eorumque sensum constringere. Dum enim magis externa, quam ipsam naturam argumentandi respiciunt, rem etiam omnem tam late, tamque anxie circumscribere oportuit, maxime in gratiam puerorum, non virorum disputantium, ne illi scil. nimis late evagentur ad ineptias suas.

XXV.

Quicquid tamen est præceptum vulgo, retineri potest ad exercendam juventutem, ut sensus inde fiant eo promptiores ad disputandum, affvescantque rebus etiam quodammodo intelligendis.

XXVI.

Atque ut in negativis syllogismis etiam rectius procedamus, non est propositio hæc

82
THERANUM,

INCIPIE

OLO
DO,

TERRAE

ICAE,

E GENTIS

GI, COMITE

ROSTOCHII

ASTAE,

O
MENTISSIMO

E SACRA,

M. DCCXVII.

AE,

Progr

que in medium prodibunt, con
Juvenes quidam
Oratiunculis suis
in Auditorio r

cembr. A. MDCCII. horis ante

HARDUS PHILIPPUS

De corruptione hujus Seculi,

EL HENRICUS SIE

ffitate, quâ Scholæ tenentur, j
adversus errores fidei

STOPH. FRIDER. MANI

fferentismi appellatione, tam
significatio

NNES LAURENTIUS

De hominum recens indiffere

CUS VALENTINUS T

sione hominum, maximè Pol

NNES PETRUS NEU

obligatione hominis ad notiti

IAEL HENRICUS CU

atione ad notitiam specialem

TAVUS ERICUS FOL

one ad veritatem cœlestem contra adversarios defendendam,
erroresque fidei rejiciendos.

US CHRISTIANUS HELWIG, Berol. March.

sione hominis, non à voluntatis emendatione, sed ab intelle-
ctus informatione, incipiente.

NES LAURENTIUS KNEGENDORFF, Güstrov.

conjungendâ cum pietate, simul gratias acturus SERENISSIMO
NUTRITIO & omnibus præsentibus, carmine Germ.
roni Magni, literarum Promotores atque Fautores optimi

hæc negativa: *Qui non credit, damnatur,*
quia non removetur conceptus damna-
tionis ab eo, qui non credit, sed concep-
tus hi sunt sibi similes, adeoque possunt
& debent copulari. XXVII.

Neque *Minor* est negativa, in quam se
transfundit subjectum majoris proposi-
tionis, seu quæ continetur in subjecto ma-
joris propositionis, licet habeat particu-
lam negantem, v. g. qui non credit, dam-
natur, Atqui Iudæi non credunt, E.
Hic Iudæi continentur sub illis, qui non
credunt, ergo recte subsumuntur, dum
non possunt jam removeri a non creden-
tibus, adeoque *minor* hic non est aliena
a subjecto majoris propositionis, sed ha-
bet speciem quandam, sive exemplum
eorum, qui non credunt, ergo non est ne-
gativa. XXVIII.

Sicut ergo illa propositio est negativa,
in qua conceptus a se invicem removen-
tur, dum sunt sibi dissimiles, ita etiam illi
syllogismi sunt negativi, quorum con-
clusio continet in se disparata, h. e. talia,
quæ non conveniunt, adeoque non pos-
sunt inter se conjungi v. g. lapis non ha-
bet

bet vitam nec sensum: Homo habet vitam & sensum, ergo homo non est lapis.

XXIX.

Tandem syllogismus est vel verus vel falsus. Ille est, quando concludo, sicut res est, & sicut concludi debet: hic est, quando aliter concludo, quam res est, & quam concludi debet, quo de pluribus agit doctrina de sophismatibus.

XXX.

Regulae communes eaque infallibiles, quibus multum mens juvatur in conclusione sua, haec sunt: I. Ex relatione dependentiae: (1) Posito relato, ponitur correlatum. (2) Posita causa, ponitur effectus, i. e. si quis agit, aliquid etiam inde fluat aut fiat, necesse est: Posito effecto, ponitur causa: *Sublata causa, tollitur effectus*, i. e. si quid desinit agere, desinit etiam effectum producere. (3) *Positis partibus, ponitur totum, & posito toto, ponuntur partes*, i. e. non amplius manet totum, & *sublato toto, tolluntur partes* i. e. si quid totum non est, neque partes habet. (4) *Posito subiecto, ponitur adjunctum & contra*. (5) *Posito subordinante, ponitur subordinatum*, v. g. est Rex, Et habet subditos, *Posito genere, ponitur species aliqua*, item *quicquid valet de genere, valet etiam de specie*, quia generis natura omnis est in suis speciebus, & *contra, quicquid valet de specie, etiam valet de genere vel ex toto vel ex parte*. (6) *Oppositorum opposita est ratio.* XXXI, II.

86
THERANUM,

PRINCIPE

OLO

DO,

TERRAE

ICAE,

E GENTIS

GI, COMITE

ROSTOCHII

ASTAE,

O
MENTISSIMO

E SACRA,

M. DCCXVII.

AE,

Progr

que in medium prodibunt, contra
Juvenes quidam
Oratiunculis suis
in Auditorio r
cembr. A. MDCCII. horis ante

HARDUS PHILIPPUS

De corruptione hujus Seculi,
EL HENRICUS SIE
ffitate, quâ Scholæ tenentur, j
adversus errores fidei

STOPH. FRIDER. MANI
fferentismi appellatione, tam
significatio

NNES LAURENTIUS

De hominum recens indiffere
CUS VALENTINUS J

sione hominum, maximè Pol
NNES PETRUS NEU

obligatione hominis ad notiti
IAEL HENRICUS CU

atione ad notitiam specialem
TAVUS ERICUS FOR

one ad veritatem cœlestem contra adversarios defendendam,
erroresque fidei rejiciendos.

US CHRISTIANUS HELWIG, Berol. March.
ione hominis, non à voluntatis emendatione, sed ab intelle-
ctus informatione, incipiente.

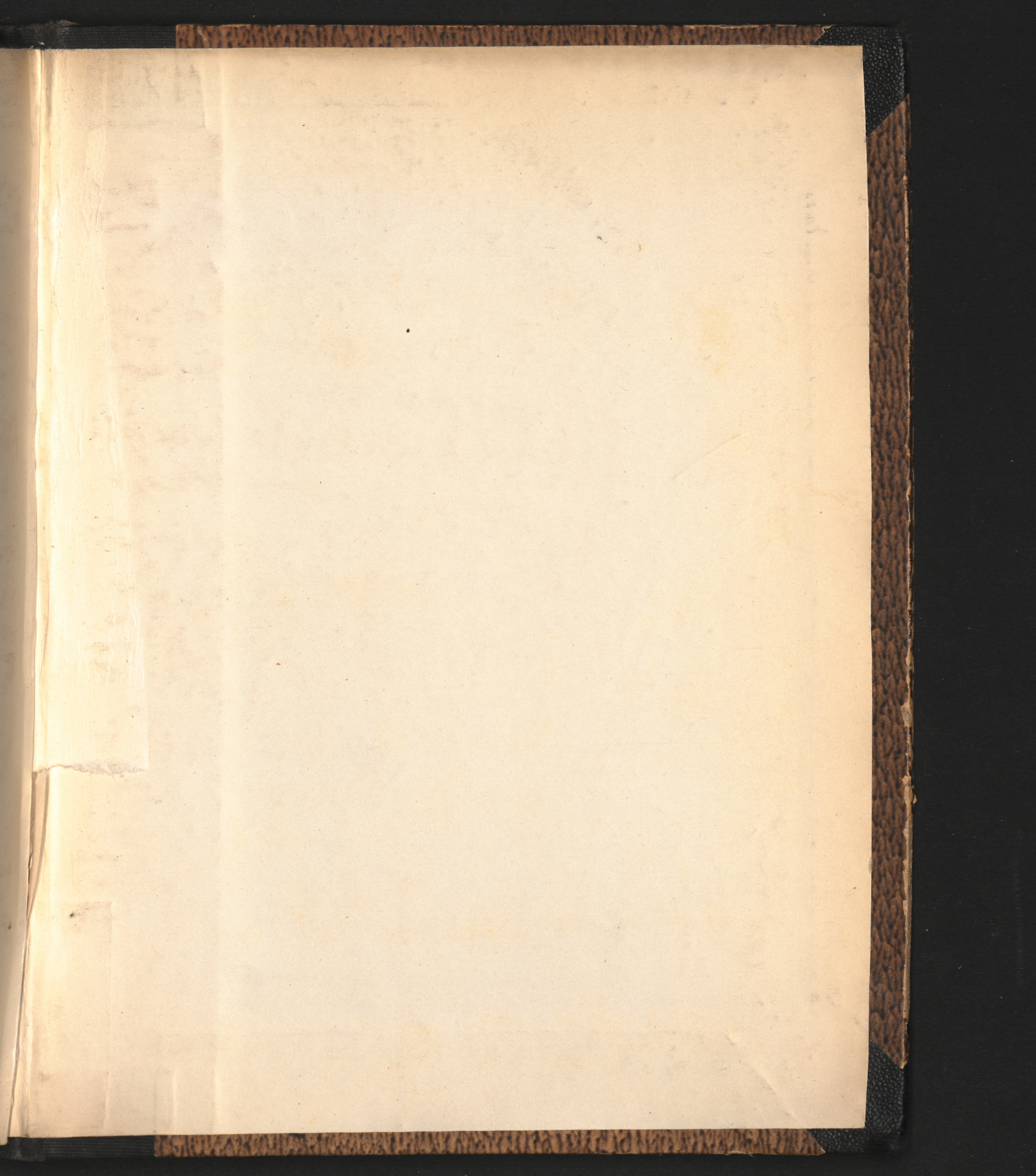
NES LAURENTIUS K NEGENDORFF, Güstrov.

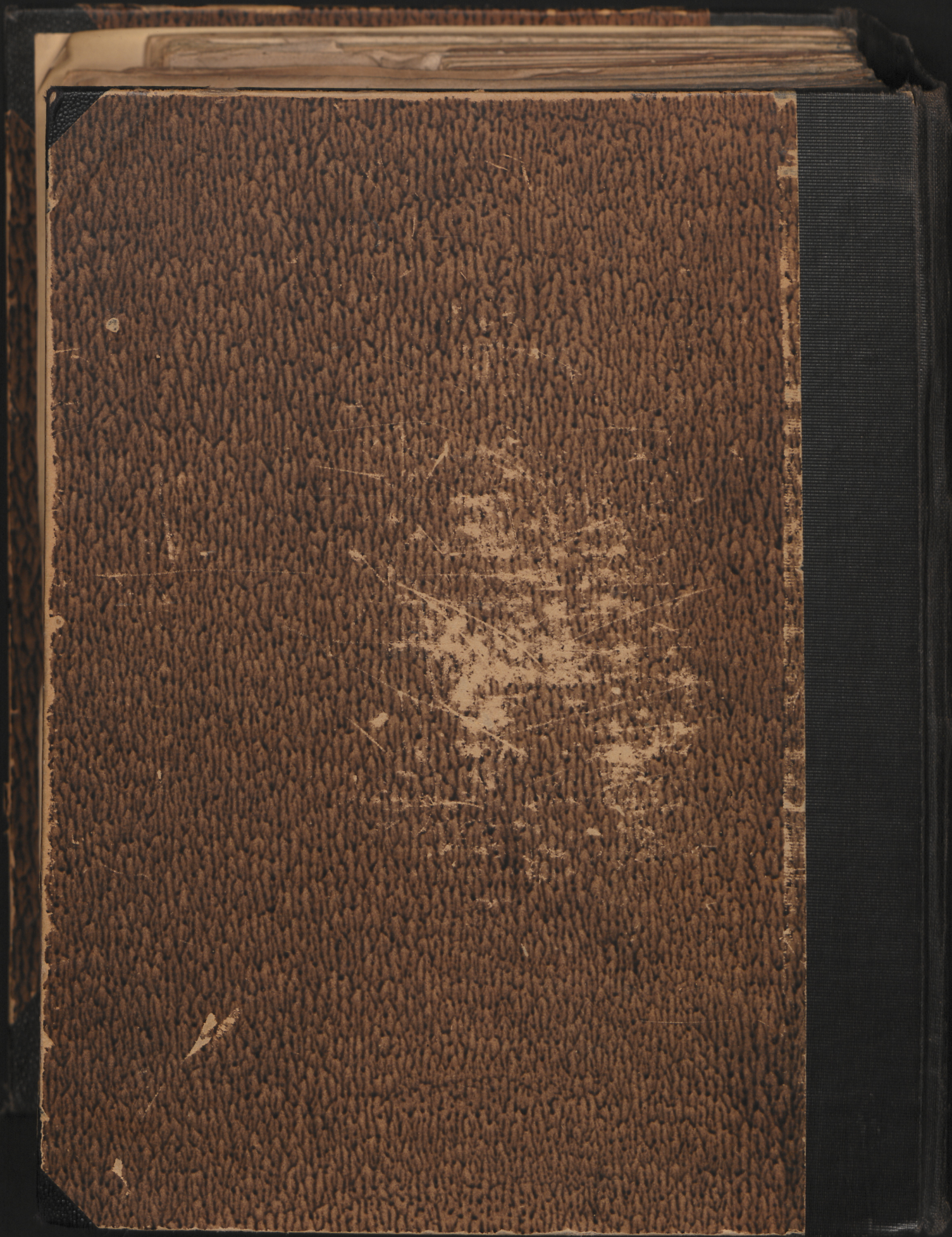
conjungendâ cum pietate, simul gratias acturus SERENISSIMO
NUTRITIO & omnibus præsentibus, carmine Germ.
roni Magni, literarum Promotores atque Fautores optimi

II. Ex relatione comparationis: (1) Quæ in uno
tertio conveniunt (i.e. penitus conveniunt, ut cum
illo tertio simpliciter sint eadem,) illa conveniunt
(i.e. sunt eadem) inter se. (2) Quæ uni tertio equalia
sunt, ratione ejus, unde cum illo tertio com-
parantur, etiam inter se equalia sunt. (3) Quæ
in uno tertio similia, sive eodem modo proportio-
nata sunt, ratione ejus, unde cum illo tertio com-
parantur, etiam inter se similia sunt. (4) Equalibus
equalia debentur, inæqualibus inæqualia.
(5) Similium similis est ratio, dissimilium dissi-
milis. (6) Ut quisque prior est, in suo genere po-
rior est.

Ex his regulis fluunt & derivari possunt om-
nes aliæ, quibus se expedire potest mens huma-
na in tuenda rerum veritate contra quascunque
fallendi artes ex ipsis rebus eductas, potestque
etiam inde construi, quicquid ad structuram su-
am requirit Logica. Quæ in formam peccant
aut in dictionem, illa diluere facile erit vel pa-
rum attendenti, sensusque hominum & vocum
perscrutanti. Quæ tamen sophismata & quæ
sunt præterea in insidiis ad fallendum posita ut
rectius evitemus, omnemque contra rei verita-
tem feliciter sequamur, faxit ipse Deus Pater in
JESU CHRISTO, cui gloria in æternum!

Conf. omninò Logicam B. Dn. SCHOMER
A. 1695, Rostochii editam, quæ rem pluri-
bus exponit.

De Riddagshausano coenobio autem hæc traduntur. Dies
 Kloster hat einen Abbet gehabt und eine feine Schule, darinnen
 12 Knaben mit aller Nothdurft unterhalten, und in Logicis stu-
 diis durch einen Magistrum, welchen der Abt besoldet, institui-
 ret werden. Solcher Kloster-Schulen seyn 6. im Lande
 schweig, in unterschiedliche Classes abgetheilet, durch w
 Stipendiaten ordentl. geführet werden, bis man sie ent
 der Universitæt nach Helmstädt mit Nuß verschick
 Cum deinde turbulentum *Brunsvicum*, mox vero Gv
 tum adiiisset, in secessu vicino *Zessen* ab Avia sua te
 receptus & per 9 dies retentus fuit. Amoenitates aut
 fementes, dictaqve Monasteria latius enarrabant Auto
 Baringium reperiundi.

§. 7.

Hessemo die 4 Martii discedebatur, reliquaque
 stadio, Schanderslebiaque, *Halam*, intravit, ubi d.
 præter alia, salinas quoque vidit, de quibus ita: D. M
 Bericht nach, sollen die Salz-Roten jährlich 2 Tonnen
 tragen. Doch wird eine wieder auf die Unkosten g
 Von der andern muß man dem Hrn. Bischof ein gena
 richten, welcher das Feudum 123 Häusern verleihet.
 vero de his Salinis Scriptorum nubem collegit Clar.
 SIGIUS, plenior sine dubio dabunt notitiam in *Bt*
xon. Super. p. 941. In templo Cathedrali Halensi
 runt Epitaphium D. Mosmanni, ex unica sua uxore
 liberorum Parentis facti, cujus πολυγενίας alia plurac
 peditabant exempla, *STISSERUS ad Sirac.* 16. p. 17
CARTUS Observat. Hist. Polit. Decad. II. p. 286 - 2
Jac. THOMASII, Oratt. p. 121. *LANSII Consult.* p. n
 omittam *STEPNERUM in Inscript. Lipsiensibus: A*

